

Etter utbruddet

Sykepleiernes erfaringer med å jobbe i en
avdeling med utbrudd av ESBL

Kari Gire Dahl

Fagutviklingssykepleier, PhD

Transplantasjonskirurgisk sengepost

I samarbeid med

Senter for Helsefagforskning i Avdeling for Transplantasjonsmedisin,
OUS (protx.no)

Begrepsavklaring

ESBL=extended spectrum betalactamase

Betalactamase er enzymer som bryter ned betalaktam-antibiotika og kan produseres av gramnegative og grampositive bakterier (FHI)

ESBL klebisella pneumonia

Begrepsavklaring

Et utbrudd regnes som to eller flere tilfeller av samme sykdom med mistanke om felles kilde (Lyngstad et al, 2020)

Historien om ESBL på Transplantasjonskirurgisk sengepost (Tx)

I tidsrommet juni 2019 – januar 2021 ble 63 pasienter smittet av ESBL-
klebsiella pneumonia og ca 1/3 av pasientene utviklet kliniske
infeksjoner (hovedsaklig UVI)

Historien om ESBL på Tx

- August 2019: Nasjonal utbruddsmelding.
- Screening av alle pasienter.
- Sprite alle kontaktflater en gang per vakt.
- Omfattende miljøprøver (ca 2300 prøver tilsammen).
- Stenge kjøkkenet.
- Separate rom/bad/toalett for pasientene.
- Redusere og periodevis stoppe elektiv kirurgi.
- Stråler rom og gjenstander med UVC-bestråling.
- Alle pasienter behandles som smitte utenfor avdelingen.
- ESBL-screening av alle ansatte.
- FHI involveres.

Historien om ESBL på Tx

- Tømme, vaske og flytte hele avdelingen for gassing med hydrogenperoxid.
- Funn av ESBL klebsiella pneumonia i vannlåser på flere toaletter og håndvasker. Gjeninnfører desinfeksjon av alle toaletter med klor. Håndvask på kjøkken stenges, avløpsrør byttes.
- Høytrykksspyling av alle rør i toaletter og vasker.
- Brev til alle pasienter på venteliste.
- Flytte avdelingen?

ESBL-studien

Hovedspørsmål:

Hvordan erfarte sykepleierne å jobbe i en avdeling med utbrudd av
ESBL?

ESBL-studien

Mixed method design:

- 1) Spørreskjema ble sendt ut til 52 sykepleiere i tidsrommet mai-juni 2021
- 2) Fokusgruppeintervjuer i juni 2021

Personvern

Ikke mulig å spore spørreskjema

Eksterne forskere gjennomførte intervjuene

Transkribering gjort av ekstern sekretær som anonymiserte teksten
underveis (fjernet navn og dialekter)

Resultater

42/51 sykepleiere svarte på spørreskjema (82%)

16 sykepleiere deltok i tre fokusgruppeintervjuer

Resultater fra fokusgruppeintervju

Det uavklarte utbruddet

- 1) Å jobbe i langvarig usikkerhet
- 2) Stigmatisering
- 3) Nye tiltak og arbeidsoppgaver
- 4) Redusert kvalitet på pasientbehandling
- 5) Et godt arbeidsmiljø – en viktig beskyttelsesmekanisme

Det uavklarte utbruddet - å jobbe i langvarig usikkerhet

*«Veldig mange ubesvarte spørsmål, vi fikk liksom aldri noen svar for det var heller ingen svar å få. Så man må leve litt i sånn uvitenhet»
(intervju 1)*

«Man har jo teorier om hvordan det har utartet seg, men det var noe med usikkerheten og desperasjonen i alle ledd» (intervju 1)

Det uavklarte utbruddet

- å jobbe i langvarig usikkerhet og opplevelsen av skyldfølelse

«Det er jo potensielt dødelig for dem, så du sitter jo og tenker; har jeg gitt noe til noen pasienter som gjør at de kan dø?» (intervju 3)

*«Det var nesten at man hadde skyldfølelse. Jeg hadde det aldri personlig, men du vet jo at uansett hvordan de har fått det, så har de fått det fordi de er hos oss. Vi har på en måte påført dem det»
(intervju 1)*

Det uavklarte utbruddet - å jobbe i langvarig usikkerhet

*«Vi har jo veldig delte meninger om akkurat det. Noen tok det jo veldig personlig og tok jo til tårer, ja, angstet. Det var et vidt spekter av følelser. Og andre var sånn; ja, ja, da får vi teste oss da. Men jeg husker den perioden der (...) det var ganske kaotisk. Det ble mye følelser»
(intervju 2)*

«Den fredagen vi fikk beskjed om testing så etterspurte jeg en plan på hva er konsekvensene hvis vi er positive. For jeg følte liksom ikke at det var på plass, hva som ville skje? (...) Det føltes jo veldig ubehagelig å ikke vite konsekvensene» (intervju 3)

Det uavklarte utbruddet -stigmatisering

«Personellet ville ikke engang ta han i hånden fordi han var student oppe hos oss» (intervju 1)

«Når vi kom på operasjon med pasientene, så stod de der og hilste ikke på pasientene engang» (intervju 2)

«Jeg kom en gang over på naboavdelingen, også roper en sykepleier etter meg, og det her er en sykepleier som har jobbet i mange, mange år; skal du være her? Dere som har ESBL på avdelingen?» (intervju 3)

Det uavklarte utbruddet -stigmatisering

«Jeg blir redd for at de skal tenke at vi ikke gjør noe med det, i og med at det ikke går bort (...). De skulle bare visst hva vi gjør» (intervju 1)

«Men nå har jo jeg jobbet her i mange, mange år, og jeg har alltid vært så stolt av å jobbe her! Sånn; ja, jeg jobber på transplantasjonskirurgen på Rikshospitalet. Men da var jeg ikke stolt av å jobbe her. For jeg følte at vi ble sett på som en skitten post. Og det hørte man jo; ja ja, kan dere ikke hygiene dere sykepleiere oppe der? Så nei, det gjorde noe med måten jeg så på meg selv og posten på» (intervju3)

Det uavklarte utbruddet -nye tiltak og arbeidsoppgaver

«Er det vannmaskinen vår? Er det kaffemaskinen? Hvor kommer det fra? Det var jo alle tanker i hodet, og man ble jo mer og mer desperat. Og det ble jo smittevern og ledelsen og, så det var jo sånn det endte med alle disse kjipe tiltakene og alt sånn, og det var helt uforståelig hvorfor vi ikke fikk bukt på dette utbruddet her» (intervju 3)

«Også var det litt det med at det ikke var til noen nytte. For det bare kom, og kom og kom. Så alt vi gjorde, alle de timene vi holdt på, all hodepinen og kvalmen vi stod igjennom. Det funkete jo ikke. (...) Det er kjempefrustrerende» (intervju 2)

«Vi var jo ikke sykepleiere i den perioden, vi var vaskepersonell, detektiver og servitører» (intervju 1)

Det uavklarte utbruddet - redusert kvalitet på pasientbehandling

«De ble jo tatt sist til røntgen, sist til operasjon, siste til alt, fordi de tar smitten sist» (intervju 3)

«Jeg sa jeg tar ikke med meg han ned tilbake på post, nederst i gangen på et isolat på en lørdag kveld. Da sa de at PO kan ikke ta han fordi det er smitte... Det var veldig ugunstig for pasienten, han burde jo vært på PO. Og det er en av mange» (intervju 1)

Det uavklarte utbruddet -utfordrende å gi informasjon

«Jeg husker det var litt ubehagelig i mottak å fortelle om det før de hadde fått skrivet, fordi jeg ikke helt visste hva jeg skulle si. Og mange spurte; hva skjer hvis jeg får det? For man kan jo potensielt få en blodforgiftning og bli alvorlig syk, men man kan jo ikke si akkurat det. Det synes jeg var veldig vanskelig» (intervju 1)

Det uavklarte utbruddet -sviktende motivasjon

«Det var kjedelig eller frustrerende, og psykisk tungt, både fordi pasientene blir syke og at det er demotiverende at man ikke blir kvitt det. Og at det er kjipt å være på jobb når du ikke gjør den jobben du egentlig er her for å gjøre» (intervju 1)

«Alle har perioder man er litt lei jobben sin, det er lov, men at en hel avdeling blir det på likt, det er litt skummelt. Og det var vel det som skjedde. At vi alle gikk liksom ned et hakk, både på arbeidsglede og på alt, det var jo ikke bra» (intervju 2)

O
-god

«Jeg tror vi kom
godt

«jeg følte at dett

«det var jo ogs
hjemme som v
natur

nene
mhold

spunktet hadde et så
tervju 1)

var viktig å få lov til å

y, for det var ingen
det ble på en måte
tervju 2)

Konklusjon:

Hvordan erfarte sykepleierne å jobbe i en avdeling med utbrudd av ESBL?

- Sykepleierne mistet muligheten til å påvirke arbeidshverdagen sin på ubestemt tid
- Måtte gjennomføre mange oppgaver som de ikke opplevde som meningsfulle –fordi det ikke hjalp og fordi det ikke var sykepleieoppgaver
  - Utfordrende å samarbeide med andre avdelinger
  - Utfordrende å være pasientens advokat

Takk for
oppmerksomheten!

